

Gedragsprotocol

Doel van het gedragsprotocol

Het doel van het gedragsprotocol is

1. het stimuleren van gewenst gedrag.
2. Als pesten toch de kop op steekt geeft het protocol een passend en afdoend antwoord op pestgedrag.

Wat doet Avonturijn?

Op Avonturijn zijn de volgende preventieve activiteiten systematisch ingezet:

- a. Leerkrachten werken aan goede relaties en acceptatie van verschillen.
Hoe dit gebeurt, staat beschreven in het document "een goede klas en een goede leerkracht."
- b. In de Kabell-methodiek is een sociaal-emotioneel volgsysteem opgenomen met duidelijke suggesties voor werk- en gedragsproblemen.
- c. In oktober en maart wordt de sfeer en relaties beschreven in het groepsdocument en daarin de te ondernemen acties voor de groep of het individu.
- d. Hanteren van een pestprotocol.
- e. Duidelijke schoolregels.
- f. Duidelijke groepsregels.
- g. In oktober en in maart wordt "Op School" ingevuld.
- h. We werken met het programma: "de leuke klas",
per jaar wordt gekeken in welke groep dit het meest noodzakelijk is.
- i. Groep 6 krijgt weerbaarheidstrainingen.
- j. In groep 7 wordt het programma: "Take Care" gedaan.
- k. De groepen 2, 3 en 5 volgen het programma van schooljudo.

Wanneer pesten, ondanks de preventieve maatregelen, voorkomt op school, is het goed dat er duidelijkheid is over hoe het beste gehandeld kan worden.

Ook wanneer er geen vermoeden is van pesten, is duidelijkheid over pesten bij zowel leerkrachten als leerlingen en ouders belangrijk.

Te allen tijde is een goede samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen noodzakelijk. De samenwerking is gericht op afgesproken beleid. Alle partijen dienen het probleem serieus te nemen. Avonturijn gaat deze samenwerking aan, stimuleert en onderhoudt deze samenwerking.

Randvoorwaarden voor gewenst gedrag:

1. Ouders, kinderen en leerkrachten weten wat het gewenste gedrag is.
2. Ouders, kinderen en leerkrachten communiceren respectvol en oplossingsgericht.
3. Ouders, kinderen en leerkrachten zijn in staat gewenst gedrag te stimuleren.
4. Pesten wordt als **probleem** gezien door alle betrokkenen: leerlingen, ouders en verzorgers.
5. De school probeert gewenst gedrag te realiseren en evt. pestproblemen te **voorkomen**.
Deze onderwerpen worden daarom structureel aan de orde gesteld in de klas en in het schoolteam.
6. Leerkrachten moeten pesten kunnen **signaleren** en **moeten een stelling innemen**.
7. Als pesten voor komt moet de school over een **directe aanpak** beschikken.
8. Er is een **interne contactpersoon**, Anneke van Dingen.

Wat pesten is

Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald. Plagen gebeurt tussen twee mensen die elkaar aankunnen. De geplaagde kan zich verdedigen als dat nodig is. Plagen duurt meestal kort en is vriendelijk of zelfs grappig bedoeld.

We spreken over pesten als één van de twee kinderen zich niet of moeilijk kan verdedigen. De pester heeft alle macht. Pesten komt steeds weer terug en is kwetsend bedoeld. De gepeste kan zich niet meer verdedigen.

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen (psychisch geweld). Je bent bang, wordt uitgescholden of buitengesloten, maar ook de dreiging dat je geslagen kan worden, kan iemand angstig en onzeker maken.

Psychisch geweld kan erger zijn dan lichamelijk geweld. Bedreigingen, beledigen of doodzwijgen, het kan iemand wanhopig en gefrustreerd maken. Je wordt onzeker, hebt minder vertrouwen in jezelf en het wordt ook moeilijker om anderen te vertrouwen. Dit nare gevoel werkt vaak nog lang door, ook als het pesten al gestopt is. In het ergste geval ziet een slachtoffer zelfs de leuke dingen in het leven niet meer!

Een ander aspect van pesten kunnen seksuele handelingen zijn.

Een buitenstaander kan niet altijd aan iemand zien dat hij/zij uitgescholden of buitengesloten wordt. Sommige gepeste kinderen willen dit aan niemand vertellen. Maar als anderen dit niet weten, kunnen ze niet helpen om het pesten te stoppen. Daarom is het zo belangrijk dat er met iemand over gepraat wordt. Iemand die te vertrouwen is. Dit kan vader of moeder zijn, opa, oma, juf of meester, eigenlijk iedereen uit de directe omgeving die de gepeste vertrouwt.

Andere kenmerken van pesten:

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten gebeurt systematisch
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen
- Pesten houdt niet vanzelf op en dreigt erger te worden als niet wordt ingegrepen.

Nieuwe vormen van pesten:

Anoniem pesten. Dit is een vorm van pesten die op afstand kan plaatsvinden, bijvoorbeeld via social media, e-mail, sms, whatsapp en facebook.

Via deze elektronische hulpmiddelen kan flink worden gescholden, gehandeld, bedreigd en worden geïntimideerd.

Waarom kinderen pesten

Kinderen pesten om verschillende redenen. Het ene kind pest, omdat het bang is om zelf zondebok te worden. Een ander doet het omdat hij/zij denkt dat het stoer is om te pesten. Of omdat hij/zij er beter van wordt, bijvoorbeeld door een beloning.

Uit onderzoek blijkt dat pesters hun slachtoffer als waardeloos zien, zijn agressief, hebben geen zelfbeheersing en houden van geweld. Vaak zijn ze niet geliefd bij de klas. Ze gebruiken verschillen (andere kleur haar, kleding, handicap, cijfers, enz.).

Ook kan er in de klas van alles als excuus worden gebruikt om een ander het leven zuur te maken. Er kan in de klas van alles gebeuren waardoor pesten ontstaat. Ze hebben een zondebok nodig om hun frustraties op af te kunnen reageren. Ze hebben meestal geen idee wat ze aanrichten en hebben daardoor weinig schuldgevoel. Hulp aan pesters is noodzakelijk.

De sfeer in een klassensituatie is heel belangrijk.

- Als kinderen geen of weinig respect hebben voor elkaar, kan dit pesten veroorzaken. Kinderen weten dan niet hoe ze goed met elkaar om horen te gaan.
- Als de leerkracht erg streng is in de klas. De kinderen hebben zo helemaal geen invloed op wat er wel of niet gebeurt; hun mening wordt niet op prijs gesteld. Dat kan een erg gefrustreerd gevoel geven, waardoor kinderen kunnen gaan pesten.
- Als de leerkracht voortdurend leerlingen met elkaar vergelijkt (de één doet het bijvoorbeeld steeds beter dan de ander), dan geeft dit een agressieve sfeer in de klas. Al die frustratie en agressie kan ervoor zorgen dat het ene kind de andere pest.

Deze zelfde situaties kunnen we naar de thuissituatie doortrekken.

Lees waar leerkracht staat ouder en waar leerling staat kind.

Pesten heeft gevolgen

Gepeste kinderen hebben een grotere kans op depressie en psychosomatische klachten in vergelijking met kinderen die niet betrokken zijn geweest bij pestgedrag: hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen, vermoeidheid en depressie.

Het blijkt ook dat actief pesten sterk samenhangt met crimineel gedrag. Vooral frequente pesters blijken veel vaker betrokken bij criminele gedragingen. Verder blijkt ook dat criminele jongens die niet actief pesten een grotere kans hadden om 18 maanden later een actieve pester te worden.

Conclusie:

Pesten is een probleem, want pesten kan grote gevolgen hebben voor het gepeste kind. Ook de pester heeft een probleem. Hulp aan de pester en de gepeste is nodig.

Hoe je pesten voor bent

We creëren een goed en veilig klimaat en gebruiken gedragsregels.

Er wordt minder gepest in een **klimaat** waar:

- duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar,
- acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd,
- ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken,
- leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid,
- waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd,
- leerkrachten én ouders/verzorgers duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Gedragsregels van de school zijn bij iedereen bekend:

- leerkrachten en kinderen onderschrijven de omgangsregels en spreken elkaar aan op handhaving van de omgangsregels.
- ouders/verzorgers weten er van middels de website.
- Leerlingen worden er regelmatig, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau, van op de hoogte gebracht én er situationeel op gewezen, als dat nodig is.

3. Signaleren en stelling innemen

Hoe Avonturijn pesten signaleert

Het is niet eenvoudig om pesten goed te onderscheiden van ander conflictgedrag, veel gebeurt er ook buiten het directe gezichtsveld om, stiekem.

Leerkrachten hebben een sleutelrol bij het signaleren van pestgedrag. Ze zijn ook verantwoordelijk voor de aanpak op school. Van leraren wordt verwacht dat ze signalen van ouders en leerlingen serieus nemen.

Op Avonturijn signaleren we op 4 manieren:

1. Dagelijkse observaties en gesprekken.
2. 2 keer per jaar (oktober en maart) wordt de sfeer in de groepen en op school in het groepsdocument in kaart gebracht. Dit wordt met de intern begeleider besproken. De Gezinspecialist kan een rol spelen bij de uitvoering.
3. Het schoolteam nodigt ouders uit om hun signalen vroegtijdig kenbaar te maken op school.
4. De leerlingen en leerkrachten hanteren het sociaal volgsysteem om signalen op te vangen.

Signalen van gedragsproblemen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren en negeren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen.
- Negatieve omgang met gebruik van digitale middelen.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe gaan wij op Avonturijn met gedragsproblemen om?

- Een effectieve manier om de negatieve omgang te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.
- Aan het begin van elk schooljaar wordt er extra aandacht besteed aan de regels en afspraken en aan het omgangsprotocol.
- Dit gedragsprotocol wordt aan alle kinderen uit de groep bekend gemaakt.
- Op school willen we regelmatig een afspraak uit het protocol in de kring aan de orde stellen.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Belangrijke regels bij het hanteren van het gedragsprotocol.

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Je mag niet klikken, maar.....als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken”.

Deze regel geldt natuurlijk ook voor de ouders van alle kinderen.

REGEL 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het omgangsprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Samen met de leerkracht(en) wordt naar een oplossing gezocht en wordt actie ondernomen.

Onze regels op Avonturijn:

- ❖ Wij helpen elkaar.
- ❖ Wij zorgen ervoor dat we elkaar geen pijn doen of in gevaar brengen.
- ❖ Problemen lossen we op met praten; als dat niet lukt, zoeken we hulp bij een meester of juf.
- ❖ Wij lopen en praten rustig op de trappen en in de hal van de school.
- ❖ Wij laten de ander uitpraten en luisteren naar elkaar.
- ❖ Wij houden de school netjes en opgeruimd.
- ❖ Wij zijn zuinig op de schoolmaterialen en de spullen van elkaar.
- ❖ Wij spelen met het speelgoed op de manier zoals het bedoeld is.
- ❖ Onze meesters en juffen geven het goede voorbeeld.

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Wat doen we als.....

Er gesignaleerd wordt (door gedupeerde leerling zelf, ouders, andere leerling of leerkracht) dat een leerling wordt gepest?

- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de omgangsproblemen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
- Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest.
- Bij negatief omgangsgedrag worden de ouders (van pester en gedupeerde) op de hoogte gebracht van het negatieve gedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten?

- In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gedupeerde en begeleidt de leerling met de omgangsproblemen, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Bij aanhoudend negatief omgangsgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Hoe begeleiden we.....

De gedupeerde leerling:

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- We laten de leerling inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We benadrukken de sterke kanten van het kind.
- We stimuleren het dat de leerling zich anders/beter opstelt.
- We praten met de ouders van het kind (en de ouders van de veroorzaker).
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het over te beschermen.

- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

De veroorzaker van de gedragsproblemen:

- We praten met de veroorzaker en we zoeken naar de reden van het negatieve omgangsgedrag.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gedupeerde.
- We laten inzien welke positieve kanten de gedupeerde heeft
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.
- We laten excuses aanbieden.
- We spreken bij herhaling de veroorzaker van de omgangsproblemen er weer op aan.

De grote groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep.
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gedupeerde leerling.
- We bespreken met de leerlingen dat “meedoen” met de veroorzaker van het verkeerde omgangsgedrag meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gedupeerde.
- We laten inzien welke positieve kanten de gedupeerde heeft
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Adviezen aan.....

De ouders van de gedupeerde kinderen:

- Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Last van verkeerd omgangsgedrag kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.

- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan de situatie komt.
- Stimuleer de leerling om naar de leerkracht te gaan

De ouders van de veroorzakers van het verkeerde gedrag:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans veroorzaker van verkeerd omgangsgedrag te worden.

De ouders van alle kinderen:

- Neem de ouders van het gedupeerde kind serieus.
- Houdt rekening met de gevoelens van de ouders van zowel het gedupeerde kind als ook de gevoelens van de veroorzaker.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Wanneer het pesten is **gestopt** of **sterk verminderd** kunnen de volgende maatregelen genomen worden:

1. Omdat gepest worden, zoals eerder gezegd, een nadelig effect kan hebben op de pogingen van kinderen om te gaan met hun eventuele angst of depressie, kan overwogen worden om deze kinderen **sociale vaardigheden** te leren die hen weerbaarder maken tegen pestgedrag
2. Bij pogingen om pesten te verminderen op scholen wordt **speciale aandacht** gegeven aan de kinderen die **frequent actief pesten**, omdat het pestgedrag onderdeel kan zijn van een bredere problematische agressieve gedragsstijl. Pogingen om actieve pesters te helpen bij het stoppen van hun agressieve gedrag op jonge leeftijd kunnen mogelijk voorkomen dat deze kinderen op latere leeftijd een levensstijl van antisociaal gedrag ontwikkelen. Frequent actief pestgedrag kan daarbij dienen als een signaal dat een kind risico loopt om een dergelijke gedragsstijl te ontwikkelen.

5. Interne contactpersoon

Het kan zijn dat de leerkracht geen pestgedrag heeft gesignaleerd, maar een kind of ouder wel een melding van pesten doet. Een ouder of leerling kan er voor kiezen om dit bij de leerkracht zelf te doen. Daarnaast kan de ouder of leerling de interne contactpersoon benaderen. Dit laatste kan ook anoniem gebeuren.

Voorwaarden

De interne contactpersoon is toegankelijk voor alle betrokkenen op school.

De interne contactpersoon geniet het vertrouwen van alle partijen van de school.

De interne contactpersoon beschikt over vaardigheden om begeleidingsgesprekken te leiden.

Taken interne contactpersoon

De interne contactpersoon krijgt een melding binnen, via een briefje, de leerkracht of ouders.

In overleg met de leerkracht en wanneer wenselijk met het kind worden verdere maatregelen genomen.

De interne contactpersoon:

1. Probeert de problemen met de betrokkenen en de directeur van de school op te lossen
2. Schakelt ouders in van pester en gepeste en zoekt met de ouders verder naar oplossingen
3. Er kan, in overleg met de betrokkenen, contact opgenomen worden met de schoolarts van het CJG of de gezinsspecialist.
4. Wanneer problemen nog niet zijn opgelost praat hij met de gepeste en ouders over verdere stappen:
 - a. geen klacht indienen
 - b. een klacht indienen bij bevoegd gezag/vertrouwenscommissie/ landelijke klachtencommissie
 - c. aangifte doen bij politie/justitie.

Na stap 4 volgt een traject, waarin de interne contactpersoon een minder grote rol speelt, maar wel de taak heeft om het geheel in de gaten te houden.

Stappenplan

- De leerkracht heeft verschillende keren met de leerling gepraat. Het heeft geen verbetering opgeleverd. Leerling naar directie/intern begeleider gesprek + afspraak. Na schooltijd terugkoppelen met leerkracht en aantekening in het dossier.
- Gedrag is niet veranderd ongeacht de tijd. Waarschuwing 2: langs directie/intern begeleider. Leerling gaat een dag uit de groep, bij voorkeur naar een hogere groep met werk door de leerkracht aan te geven. Ouders worden door de leerkracht geïnformeerd en er wordt aangegeven hoe we handelen als er een 3^e waarschuwing zal volgen. Noteren in het dossier.
- Derde waarschuwing. Leerling naar de directie/intern begeleider, er volgt een plaatsing in een andere groep voor een week. Bij voorkeur in een hogere groep, de leerkracht zorgt voor het werk. Er is opnieuw contact met ouders, nu door de directie en notatie in het dossier.
- Bij herhaling zelfde procedure als bij derde waarschuwing maar nu 2 weken uit de groep. Herhaal zelfde procedure.
- Blijft het voorkomen dan 1 maand uit de groep. Volg dezelfde procedure. Indien noodzakelijk de leerplicht ambtenaar informeren.
- Helpt het allemaal niet dan start de verwijdering procedure.
- Een goede dossiervorming is daarom heel belangrijk.